

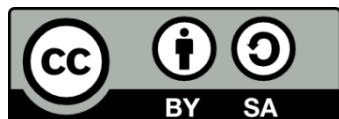
Ειδικά μαθήματα εμβάθυνσης στο συνταγματικό και διοικητικό δίκαιο

Διοικητικό Δίκαιο

Αρμοδιότητα ανάκλησης διοικητικών πράξεων

Ευγ. Β. Πρεβεδούρου

Τμήμα Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Προβληματική

- Το όργανο που είναι αρμόδιο για την ανάκληση της διοικητικής πράξης, βάσει της απόφασης ΟλΣτΕ 1581/2010, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της παραπεμπτικής ΣτΕ 611/2008.
- Σύμφωνα με το άρθρ. 21 παρ. 1 του ΚΔΔ/σίας: *«Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της.»*

Πραγματικά περιστατικά υπόθεσης

- Με απόφαση Νομάρχη (υπογραφόμενη από Διευθύντρια υπηρεσίας της Νομαρχίας) διαπιστώθηκε η ελληνική ιθαγένεια του αιτούντος, ως τέκνο μητρός, της οποίας ο πατέρας είχε γίνει Έλληνας υπήκοος.
- Εν συνεχεία, η Διεύθυνση Ασφάλειας ενημέρωσε τη Νομαρχία ότι δεν είχε χορηγηθεί στον αιτούντα αλλά σε τρίτο πρόσωπο η θεώρηση παλιννόστησης, ότι δεν είχε άδεια παραμονής και ότι τα πιστοποιητικά γέννησης και γάμου του έφεραν πλαστογραφημένες υπογραφές.
- Η ως άνω Διευθύντρια, κατ' εντολή του Νομάρχη, εξέδωσε , την προσβαλλόμενη, πράξη ανάκλησης της απόφασης χορήγησης ελληνικής ιθαγένειας.
- Κατά τον χρόνο έκδοσης της ανακληθείσας απόφασης δεν είχε εκδοθεί από τον Νομάρχη απόφαση περί μεταβίβασης της εξουσίας υπογραφής πράξεων περί διαπίστωσης της ελληνικής ιθαγένειας.
- Κατά τον χρόνο έκδοσης της ανακλητικής απόφασης δεν είχε δημοσιευτεί σε φύλλο εφημερίδας η απόφαση εξουσιοδότησης υπογραφής.

Νομικό πλαίσιο

- Άρθρ. 7 του ν. 2130/2993, όπως ίσχυε πριν την κατάργησή του με το άρθρ. 19 παρ. 1 του ν. 2790/2000, για την αρμοδιότητα διαπίστωσης ελληνικής ιθαγένειας (που ανήκει στον Νομάρχη)
- Άρθρ. 62 του π.δ. 30/1996 που ορίζει τη δυνατότητα μεταβίβασης της άσκησης αρμοδιοτήτων από τον Νομάρχη σε προϊσταμένους ή άλλα στελέχη των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
- Άρθρ. 9 του ΚΔΔ/σίας: ««1. Η αρμοδιότητα των διοικητικών οργάνων καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις. 2. Το αρμόδιο διοικητικό όργανο, αν τούτο προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις, μπορεί με κανονιστική πράξη του, να μεταβιβάσει την αρμοδιότητά του. . . . 3. Το αρμόδιο διοικητικό όργανο, αν τούτο προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις, μπορεί επίσης, με κανονιστική πράξη του, να εξουσιοδοτεί ιεραρχικά υφιστάμενό του όργανο να υπογράφει, με εντολή του, πράξεις ή άλλα έγγραφα της αρμοδιότητάς του. 4. . . .»».
- Άρθρ. 2 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 301/1976 και άρθρ. 3 του ν. 301/1976 για τη δημοσίευση των κανονιστικών πράξεων του Νομάρχη.

Συνέπειες μη προσήκουσας δημοσίευσης κανονιστικής πράξης

- Η πράξη μεταβίβασης εξουσίας υπογραφής, ως κανονιστική πράξη, αποκτά νόμιμη υπόσταση με τη δημοσίευσή της, κατά το άρθρ. 3 παρ. 1 του ν. 301/1976 σε φύλλο εφημερίδας της έδρας ή περιφέρειας του νομού. Σε περίπτωση μη δημοσίευσης κατ' αυτόν τον τρόπο, η νομαρχιακή πράξη είναι ανυπόστατη.

Η πλειοψηφία της απόφασης ΟλστΕ 1581/2010

- (Το κύριο ζήτημα της απόφασης: η αρμοδιότητα ανάκλησης)
- Η αρμοδιότητα έκδοσης ανακλητικής πράξης δεν συναρτάται, κατά το άρθρ. 21 του ΚΔΔ/σίας ούτε προς την αρμοδιότητα του εκδόντος, την ανακαλούμενη πράξη, οργάνου ούτε προς συγκεκριμένους λόγους ανάκλησης.
- Ο περιορισμός της δυνατότητας ανάκλησης παράνομων διοικητικών πράξεων, παρά τη διάταξη του άρθρ. 21 του ΚΔΔ/σίας, αντιστρατεύεται την αρχή της νομιμότητας.
- Κάθε διοικητική πράξη δύναται να ανακαλείται για οποιονδήποτε λόγο εξωτερικής ή εσωτερικής νομιμότητας είτε από το όργανο που την εξέδωσε είτε από το όργανο που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της κατά τον χρόνο της ανάκλησης.
- Η ανάκληση μπορεί να γίνει για οποιονδήποτε λόγο και όχι μόνο κατ' επίκληση της αναρμοδιότητας του εκδόντος οργάνου.

Η πρώτη μειοψηφία της απόφασης ΟλστΕ 1581/2010

- Το όργανο που εξέδωσε διοικητική πράξη, εφόσον παραμένει αρμόδιο για την έκδοσή της, είναι αρμόδιο να την ανακαλέσει για οποιονδήποτε λόγο.
- Αν το όργανο που εξέδωσε διοικητική πράξη έχει παύσει να είναι αρμόδιο για την έκδοση τέτοιας πράξης, το τελευταίο μπορεί να την ανακαλέσει για οποιονδήποτε λόγο.
- Αν το εκδόν όργανο ήταν αναρμόδιο κατά την έκδοση της πράξης μπορεί να την ανακαλέσει μόνο λόγω της αναρμοδιότητας.
- Η εξουσία ανάκλησης αναρμοδίως εκδοθείσης διοικητικής πράξης για άλλο λόγο, πλην της παρανομίας, ανήκει αποκλειστικά στο αρμόδιο όργανο για την έκδοση τέτοιων πράξεων.
- Αυτό επιβάλλεται από την αρχή της νομιμότητας που καθιστά επιτακτική την αποκατάστασή της διά της νομίμου οδού.

Πρώτη ειδικότερη γνώμη της πρώτης μειοψηφίας

- Είναι αλυσιτελής ο λόγος ακύρωσης που βάζει κατά της ανακλητικής πράξης για τον λόγο ότι εκδόθηκε από αναρμόδιο όργανο, το οποίο δεν ανακάλεσε λόγω αναρμοδιότητας αλλά λόγω έλλειψης ουσιαστικής νομιμότητας.
- Και αυτό γιατί ο δικαστής έχει τη δυνατότητα να προβεί σε υποκατάσταση του λόγου ανάκλησης αφού η αναρμοδιότητα λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως.
- Με την υποκατάσταση αιτιολογίας ο δικαστής επιδιώκει τη διάσωση της διοικητικής πράξης.
- Η προβληματική της υποκατάστασης αιτιολογίας.

Δεύτερη ειδικότερη γνώμη της πρώτης μειοψηφίας

- Ο δικαστής δεν έχει εξουσία υποκατάστασης του λόγου ανάκλησης δοθέντος ότι η ανάκληση της διοικητικής πράξης ως παράνομης καθώς και ο λόγος για τον οποίο αυτή χωρεί εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης.
- Αντίστοιχα η παραπεμπτική ΣτΕ 611/2008.

Η δεύτερη μειοψηφία της απόφασης ΟΛΣΤΕ 1581/2010

- Επί ανάκλησης αναρμοδίως εκδοθείσας πράξης, η διακριτική ευχέρεια της διοίκησης ανάγεται αποκλειστικά στην ανάκληση ή μη της πράξης.
- Εφόσον το διοικητικό όργανο προχωρήσει στην ανάκληση, δεν υφίσταται διακριτική ευχέρεια αλλά γεννάται υποχρέωση της διοίκησης να επικαλεστεί ως αιτιολογία την αναρμοδιότητα.

Το τελικό συμπέρασμα της απόφασης

Η άποψη της πλειοψηφίας

- Η Διευθύντρια μόνο εκ του λόγου της υπογραφής της ανακληθείσας πράξης είχε αρμοδιότητα ανάκλησής της ανεξαρτήτως της μη έγκυρης μεταβίβασης σε αυτήν εξουσία υπογραφής.
- Αβάσιμος ο λόγος περί αναρμοδιότητάς της.
- Αλυσιτελείς οι λοιποί προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης.
- Πρώτη ειδικότερη γνώμη πλειοψηφίας: Αλυσιτελείς όλοι οι λόγοι ακύρωσης λόγω της εξουσίας του δικαστή να προβεί σε υποκατάσταση αιτιολογίας.
- Δεύτερη ειδικότερη γνώμη πλειοψηφίας:
 - Η ανακλητική πράξη πρέπει να ερμηνευθεί ως εκδοθείσα κατ' επίκληση της αναρμοδιότητας του οργάνου που την υπογράφει.
 - Αλυσιτελείς οι λοιποί λόγοι.

Μειοψηφία

- Η πράξη είναι ακυρωτέα καθώς το διοικητικό όργανο προέβη σε ανάκλησή της για λόγο άλλον εκτός της αναρμοδιότητας.

Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και η αφαίρεση ιθαγένειας

- Αφού η ανάκληση στηρίχθηκε στη διαπίστωση αντικειμενικών γεγονότων και η δυσμενής πράξη δεν εκδόθηκε λόγω υπαιτιότητας του αιτούντος δεν υφίστατο υποχρέωση της διοίκησης να τον καλέσει σε ακρόαση πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης βάσει του άρθρ. 20 παρ. 2 του Συντάγματος.
- Η ανάκληση πράξης διαπίστωσης της ελληνικής ιθαγένειας δεν συνιστά αφαίρεση ιθαγένειας

Βιβλιογραφία

- *Χ. Μουκίου*, Ο έλεγχος του ακυρωτικού δικαστή επί του νομίμου ερείσματος ατομικής διοικητικής πράξης, ΤιμΤομ 15 χρόνια ΣτΕ, Εκδ. Σάκκουλα, 2004, σ. 711, 720 επ., με πολλές νομολογιακές παραπομπές. Βλ. και *J. M. Peyrical*, Le juge administratif et la sauvegarde des actes de l'annulation. Etude sur la neutralisation et la substitution des motifs, AJDA 1996, σ. 22 και τη σχετική νομολογία: CE, ass., 3 nov. 2001, n° 195550, Compagnie Nationale Air France, Lebon σ. 576 concl. I. de Silva (διαφορά ουσίας)· CE, sect., 6 févr. 2004, n° 240560, Hallal, Lebon σ. 48, concl. I. de Silva (ακυρωτική διαφορά)

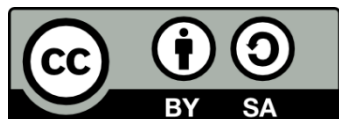

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Β. Τσιγαρίδας>

Θεσσαλονίκη, <14.11.2013>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ